

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobců: **a) Ing. S. Š., b) R. Š.**, oba zastoupeni Mgr. Milošem Procházkou, advokátem se sídlem Kobližná 71/2, Brno, proti žalovanému: **Zeměměřický a katastrální inspektorát v Opavě**, se sídlem Praskova 194/11, Opava, za účasti osoby zúčastněné na řízení: **Ing. M. W.**, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 1. 2019, č. j. ZKI OP-O-52/976/2018-11, o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 6. 12. 2019, č. j. 64 A 21/2019 - 56,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 6. 12. 2019, č. j. 64 A 21/2019 - 56, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalovaný v záhlaví citovaným rozhodnutím zamítl společné odvolání žalobců a potvrdil rozhodnutí Katastrálního úřadu pro Olomoucký kraj, Katastrálního pracoviště Jeseník ze dne 5. 10. 2018, č. j. OR-96/2015-811-134 (dále jen „prvostupňový orgán“), který na návrh žalobců vedl řízení o opravě chyby v katastrálním operátu v k. ú. Ostružná v obci Ostružná.

[2] Žalobci marně usilovali o provedení opravy zobrazení vlastnické hranice v katastru nemovitostí mezi pozemkem p. č. X1, zapsaným ve vlastnictví žalobkyně a), a pozemkem p. č. X2, zapsaným ve vlastnictví osoby zúčastněné na řízení, v k. ú. Ostružná. Žalobkyně a) namítala, že hranice mezi uvedenými pozemky není v katastru nemovitostí správně zobrazena, neboť katastrální úřad zřejmým omylem chybně vyhodnotil měřický náčrt z roku 1968. Katastrální úřad podle ní nesprávně zobrazil budovu č. e. X na pozemku p. č. st. X v k. ú. Ostružná, přičemž tato budova postavená v roce 1968 se ve skutečnosti nachází jinde, u pozemku p. č. X3 v k. ú. Ostružná. Chyba způsobila nesprávné geometrické a polohové určení pozemků p. č. X4, X5, X6 (ve společném jmění manželů W.), X2 (ve vlastnictví osoby zúčastněné na řízení), X7 [ve vlastnictví žalobce b)] a X1 [ve vlastnictví žalobkyně a)] v k. ú. Ostružná (není-li uvedeno jinak, všechna dále uváděná parcelní čísla náleží do k. ú. Ostružná), které neodpovídá měřickému náčrtu. Navrhovaný

zápis podle žalobců nebyl v roce 1968 proveden v souladu s měřickým náčrtem jako podkladovou listinou.

[3] Prvostupňový orgán rozhodl podle § 36 odst. 4 zákona č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí (dále jen „katastrální zákon“) tak, že nevyhověl nesouhlasu s neprovedením opravy chyby, který vznesli žalobci, neboť se dle něj nejedná o chybu v katastrálním operátu podle § 36 odst. 1 písm. a) katastrálního zákona. Hranice mezi parcelou p. č. X1 a parcelami p. č. X5, p. č. X2 a p. č. X7, jakož i zobrazení hranice parcely p. č. st. X, mají být i nadále zobrazeny podle výsledků převodu katastrální mapy digitalizované ze souřadnicového systému stabilního katastru do souřadnicového systému Jednotné trigonometrické sítě katastrální (JTSK).

[4] Žalovaný v napadeném rozhodnutí o odvolání zdůraznil, že smyslem postupu podle § 36 odst. 1 katastrálního zákona je zajistit nápravu chybných údajů v katastru, které vznikly zřejmým omylem (chyby jasné a nesporné) při vedení a obnově katastru nebo jiných nepřesnostech. Jeho účelem je uvést údaje katastru do souladu s listinami a výsledky zeměměřických činností, přičemž neřeší konečným způsobem otázku, kdo je vlastníkem kterých nemovitostí. Odkázal přitom na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 6. 2014, č. j. 9 As 121/2013-33, podle něhož platí, že je-li namítána existence chyby, která je nejasná nebo sporná, může být ochrana poskytnuta především civilními soudy. Katastrální úřad nemá pravomoc řešit spor o vlastnické právo. K opravě chyby podle § 36 odst. 1 katastrálního zákona lze přistoupit, jen když byla hranice mezi pozemky zakreslena v důsledku zřejmého omylu pracovníka katastru v rozporu s podkladovými listinami, které má k dispozici; chyby, jejichž zjištění se neobejde bez podrobného zkoumání, nejsou způsobeny zřejmým omylem. Pouhý nesoulad mezi hranicí v katastru evidovanou a v terénu skutečně užívanou není důvodem pro opravu údajů. V tomto řízení nelze řešit spory o to, kdo je vlastníkem sporného pozemku. Skutečné právní vztahy, které má soud v řízení nalézt a rozsudkem deklarovat, nemusí již evidenčnímu stavu odpovídat (např. v důsledku vydržení). Řízení o opravě chyb v katastrálním operátu však slouží toliko k uvedení údajů katastru do souladu s listinami založenými ve sbírce listin. Dojde-li ke změně hranic mezi pozemky, aniž by o tom měl katastrální úřad příslušný podklad, je třeba vlastníky sousedních pozemků odkázat k soukromoprávním institutům, především k určovací žalobě (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 4. 2013, č. j. 7 As 131/2012 - 32).

[5] Žalobkyně a) nabyla vlastnické právo k pozemku p. č. X1 v rozsahu daném geometrickým plánem, který vycházel z tehdy platného stavu zobrazení vlastnických hranic v katastrálním operátu. Obdobně osoba zúčastněná na řízení nabyla vlastnické právo k pozemku p. č. X2 od své právní předchůdkyně na základě kupní smlouvy v rozsahu tehdy platných vlastnických hranic zobrazených v katastrální mapě. Vzhledem k požadovanému rozsahu návrhu na provedení oprav zobrazení, resp. výrazné změny vlastnické hranice mezi pozemky p. č. X2 a X1 oproti nyní evidovanému stavu, by došlo k podstatnému zásahu do evidovaných vlastnických práv v katastru nemovitostí a katastrální úřad by *de facto* rozhodoval o vlastnickém právu k částem pozemků. Vlastníci předmětných pozemků se navíc neshodli na průběhu vlastnické hranice.

[6] Prvostupňový orgán i žalovaný se obsáhle věnovali vývoji a změnám vymezení parcel v dotčeném území, jakož i technickým aspektům katastrálního mapování, přičemž dospěli k závěru, že se v projednávaném případě nejedná o zřejmý omyl při vedení a obnově katastru podle § 36 odst. 1 katastrálního zákona. Žalovaný mj. uvedl, že nesoulad v zobrazení panuje již od doby bývalého pozemkového katastru, který je nyní již archivální a který se v důsledku překreslené mapy pozemkového katastru přenesl do bývalé evidence nemovitostí a dále pak do katastru nemovitostí. Katastrální úřad není nadán pravomocí tyto nesoulady bez příslušných listin a bez součinnosti s vlastníky opravit postupem podle § 36 odst. 1 katastrálního zákona, i když změna podle měřického náčrtu z roku 1968 navazovala na toto „nesprávné“ zobrazení v mapě.

II. Řízení před krajským soudem

[7] Žalobci proti napadenému rozhodnutí brojili žalobou u Krajského soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“). Zprvė uváděli, že měřický náčrt z roku 1968 je dostatečným podkladem, na základě kterého, bude-li do mapového podkladu zakreslen řádně, bude možné mj. zajistit soulad mezi zobrazením hranic p. č. st. X a budovou č. e. X. Měřický náčrt je sám o sobě dostatečným výsledkem zeměměřické činnosti požadovaným pro provedení opravy chyby bez dalšího. Pokud je měřický náčrt nedostatečný, pak podle něj neměl být proveden zápis ani v roce 1968, a byl-li proveden, jedná se o chybu ve smyslu § 36 katastrálního zákona. Žalobci se domnívali, že je zcela zřejmé, že zápis do katastru v roce 1968 byl proveden chybně, přičemž není třeba žádné další podrobné zkoumání právní či skutkové stránky, jak se domnívá žalovaný. Nejedná se o případ nejasné či sporné chyby, ale o zřejmý omyl v důsledku lidského selhání.

[8] Žalobci zdůrazňovali, že stáří podkladů, s nimiž není zakreslení v souladu, nehraje roli (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 4. 2013, č. j. 7 As 131/2013 -32), stejně jako okolnosti nabytí pozemku, neboť při něm nedošlo k vytyčování hranic oddělovaného pozemku. Dále se vymezili proti závěru, že by to byl katastrální úřad, kdo by v případě provedení opravy rozhodoval o vlastnickém právu, jakož i proti tomu, že měřický náčrt z roku 1968 navazuje na dřívější nesprávné zobrazení parcely p. č. st. X. Katastrální úřad měl v roce 1968 zjistit nepřesnost v měřickém náčrtu, kterou měl odstranit, nebo neprovést zápis. Podle názoru žalobců ostatně zápis provádět neměl, neboť neměl dispozici vyhláškou vyžadovaný geometrický plán. Podle žalobců tím způsobil zjevnou chybu v katastrálním operátu ve smyslu § 36 odst. 1 katastrálního zákona, neboť zápis hranice pozemků provedl v rozporu s podkladovou listinou a pracovník katastrálního úřadu v rozporu s vyhláškou nepožadoval předložení geometrického plánu. Měřický náčrt lze však i přes tyto nedokonalosti použít pro vytyčení vlastní hranice pozemků p. č. X4 a p. č. X6.

[9] Žalobci na konkrétních příkladech uvedli, že žalovaný rezignoval na své zákonné povinnosti, konkrétně na povinnost revidovat soulad údajů katastru se skutečným stavem v terénu a na povinnost projednat s vlastníky sousedních pozemků zanedbání jejich povinností jako přestupek. Žalobci se dále věnovali vzniku pozemku p. č. X2 a upozornili na další chyby postupu katastrálního úřadu ve vztahu k přidělovým listinám, mj. v roce 1968.

[10] Žalobci uzavřeli, že napadené rozhodnutí je nezákonné, neboť katastrální úřad neprovedl opravu zjevných chyb, ačkoli zjistil dřívější pochybení při zápisech, a neuvedl zápis hranic dotčených pozemků do souladu s podkladovými listinami, zejm. měřickým náčrtem a přidělovými listinami. Navrhli proto, aby soud napadené i prvostupňové rozhodnutí zrušil a vrátil věc zpět prvostupňovému orgánu. Své podání později ještě doplnili.

[11] Krajský soud v záhlaví uvedeným rozsudkem žalobu zamítl.

[12] Předeslal, že v případech podobných nyní posuzované věci Nejvyšší správní soud stabilně judikuje, že oprava chyb v katastrálním operátu připadá v úvahu jen u aktuálního (používaného) katastrálního operátu, nikoli u operátu dřívějšího (archivního). K nahrazení dosavadního katastrálního operátu novým pak dochází při obnově katastrálního operátu podle § 46 a násl. katastrálního zákona, dříve podle § 13 a násl. zákona č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí České republiky (dále jen „starý katastrální zákon“). V té souvislosti odkázal na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 6. 2008, č. j. 1 As 46/2008-134, ze dne 26. 1. 2012, č. j. 7 As 148/2011-95, a ze dne 30. 6. 2014, č. j. 4 As 16/2014-65, Sb. NSS 3105/2014.

[13] Krajský soud zdůraznil, že v k. ú. Ostružná proběhla v roce 2000 obnova katastrálního operátu přepracováním. Podle tehdy účinného § 17 odst. 2 starého katastrálního zákona se dnem vyhlášení platnosti obnoveného katastrálního operátu dosavadní katastrální operát stává neplatným, a nadále se používá obnovený katastrální operát. Vybrané části neplatného katastrálního operátu mají trvalou dokumentární hodnotu a jsou archiváliemi. Žalobci tvrzená chyba přitom neměla nastat v době od vyhlášení platnosti obnoveného katastrálního operátu v roce 2000 do vydání napadeného rozhodnutí žalovaného, nýbrž v době před tím (v letech 1968 a 1988). Argumentace žalobců tedy směřuje nikoli proti aktuálnímu katastrálnímu operátu, ale proti jeho podkladům (katastrální mapě a mapě evidence nemovitostí z doby před rokem 2000), které jsou však dnes již jen archiváliemi. Bylo tedy na žalobcích či jejich předchůdcích, aby námitkami a dalšími právními prostředky napadli obnovení katastrálního operátu (postupem podle § 16 odst. 3, 4 starého katastrálního zákona), ale jejich tehdejší pasivitu již nelze v současnosti v řízení o opravě chyby dohánět.

[14] Krajský soud upozornil, že hranice předmětných pozemků je mezi žalobci a vlastníky sousedních pozemků sporná. Tím se věc odlišuje od řízení, v němž bylo rozhodnuto rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 4. 2013, č. j. 7 As 131/2012 - 32, č. 2902/213 Sb. NSS, podle nějž stáří podkladů, s nimiž není zakreslení v souladu, nehraje roli. Tam bylo nesporné, kudy má hranice vést, a to bylo i v souladu s nezpochybněným a správným výsledkem zeměměřické činnosti, podle něhož bylo možno vyznačit správnou hranici v době řízení o opravě.

[15] Krajský soud uzavřel, že jím učiněný závěr zcela vylučuje žalobní argumentaci. Pro rozhodnutí ve věci není třeba se k ní dále detailně vyjadřovat a není nutné provést navržené důkazy.

[16] Krajský soud „na okraj“ podotknul, že ani v případě, kdyby byla hranice mezi pozemky žalobců a vlastníky ostatních dotčených pozemků nesporná, nebylo by možno v současnosti provést zápis do katastru nemovitostí podle měřického náčrtu z r. 1968. Ten je totiž zmatečný nejméně v tom, že slučuje v jeden bod roh stavby č. ev. X a roh pozemku p. č. st. X; je přitom nesporné, tyto rohy ve skutečnosti v témže bodě nejsou. Uvedený měřický náčrt tedy dnes nemůže být způsobilým podkladem pro provedení zápisu do katastru nemovitostí.

[17] Krajský soud proto žalobu jako nedůvodnou zamítl.

III. Shrnutí obsahu kasační stížnosti

[18] Žalobci (dále jen „stěžovatelé“) proti rozsudku krajského soudu brojí kasační stížností, a to pro nesprávné právní posouzení ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“).

[19] Žalobci zaprvé namítají, že krajským soudem zmiňovaná obnova katastrálního operátu, která se v k. ú. Ostružná uskutečnila v roce 2000, proběhla tzv. přepracováním souboru geodetických informací. Tento způsob obnovy jen digitalizuje původní geodetické informace, které však mohou být chybné, a není tedy téměř žádného rozdílu mezi původní evidencí a aktuálním katastrálním operátem (vyjma dílčích revizí). Obnovou katastrálního operátu přepracováním souboru geodetických informací se nahrazuje pouze část katastrálního operátu. Jde tedy o dočasné řešení omezené přesnosti. Tento druh obnovy je nutné chápat tak, že zaniká platnost dřívějších katastrálních map, ale nezaniká platnost podkladů, na základě kterých byly zápisy v mapách provedeny. Nejedná se tedy o archiválie. Podpůrně stěžovatelé dodávají, že katastrálním úřadem je dodnes, i po provedené obnově katastrálního operátu, používán měřický náčrt z roku 1968.

[20] Ustanovení § 17 odst. 2 starého katastrálního zákona je obecné a je vždy nezbytné zkoumat, které části zahrnuje katastrální operát po jeho obnově, a to zvláště u každého druhu obnovy. Opačný závěr je neakceptovatelný, neboť by na jednu stranu umožnil katastrálnímu úřadu, aby prováděl „pasivní“ obnovu (tj. obnovu bez jakéhokoli měření v terénu), a na druhou stranu by trestal vlastníky pozemků, kteří by byli nuceni sami na vlastní náklady provádět vytyčování hranic svých pozemků, aby případně odhalili možné chyby v původní evidenci, které by pro zachování jejich práva na opravu chyby byli nuceni uplatnit nejpozději v rámci obnovy. Tato zátěž vlastníků pozemků je neúměrná, a pokud by všichni vlastníci chtěli v území takovou kontrolu provést, není ani realizovatelná ve lhůtách, ve kterých by mohli uplatnit námitky proti obnově.

[21] Nahrazení celého původního katastrálního operátu novým katastrálním operátem podle stěžovatelů přichází v úvahu pouze u obnovy novým mapováním, příp. na podkladě výsledků pozemkových úprav (které jsou spojeny s měřením v terénu). Vlastníka nelze trestat za to, že objevil chybu v podkladech obnovy až poté, co obnova proběhla, a vlastník zmeškal lhůtu pro uplatnění námitek. Takové omezení nevyplývá z § 8 starého katastrálního zákona ani z § 36 katastrálního zákona. Žádný právní předpis navíc nezakotvuje povinnost vlastníků pozemku při obnově přepracováním souboru

geodetických informací provádět kontrolu případné chybovosti zápisů. Pokud ano, měli být vlastníci v tomto smyslu poučeni.

[22] Skutečnost, že v území proběhla obnova katastrálního operátu, nemá v této věci žádnou právní relevanci a nezpůsobuje zánik práva stěžovatelů na opravu chyby. Pokud zákon připouští obnovu, která umožňuje přebírat chybné zápisy z minulosti, pak jistě musí připustit i možnost následného uplatnění institutu opravy případně zjištěných chyb, a to bez ohledu na to, kdy byla chyba zjištěna. Z obsahu žaloby je zjevné, že chyba sice nastala již v roce 1968, ale přenesla se až do aktuální evidence, což je důsledek mj. volby nevhodné metody obnovy katastrálního operátu, která, jak je obecně známo, nedosahuje potřebné kvality dalších způsobů obnovy. Volbu metody obnovy však nemohli vlastníci nemovitých věcí nikterak ovlivnit.

[23] Stěžovatelé dále upozorňují, že rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 6. 2008, č. j. 1 As 46/2008-134, v rozporu s tvrzením krajského soudu připouští možnost, že opravou chyby lze dosáhnout požadované změny i v případě, že obnova katastrálního operátu proběhla a nebyly proti ní uplatněny námitky, a to za předpokladu shody mezi vlastníky hraničících pozemků. Toto rozhodnutí se však vztahuje k obnově prováděné novým mapováním. Požadavek na nespornost vedení hranice navíc již není součástí nové katastrální vyhlášky č. 357/2013 Sb. (dále jen „katastrální vyhláška“) v § 44 odst. 2 a 3, a to na rozdíl od staré katastrální vyhlášky č. 26/2007 Sb. v § 52 odst. 3 (dále jen „stará katastrální vyhláška“).

[24] Stěžovatelé se dále vymezili proti použitelnosti závěrů rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 1. 2012, č. j. 7 As 148/2011-95. Poukázali na změnu právní úpravy, konkrétně odlišné znění katastrálních vyhlášek, přičemž nová právní úprava pro projednáváný případ nevyžaduje prohlášení o nespornosti vedení hranice. Takový požadavek by nutně vedl ke zneužívání tohoto institutu ve prospěch vlastníků, kterým chybným zápisem náleží více než má, což bylo pravděpodobně důvodem pro změnu předmětného ustanovení.

[25] Stěžovatelé dále upozorňují na § 2 odst. 1 písm. g) nové katastrální vyhlášky, podle které je původním výsledkem zeměměřické činnosti výsledek zeměměřických činností, který byl podkladem pro zápis platného geometrického a polohového určení. Nová právní úprava tak dopadla nejenom na výsledky zeměměřické činnosti získané v rámci obnovy či geometrické plány, ale vztahuje na jakýkoliv výsledek zeměměřických činností, který byl podkladem pro zápis platného geometrického a polohového určení, tj. i na tzv. „archiválii“. Stěžovatele jsou tak přesvědčeni, že účelem změny právního předpisu bylo připuštění možnosti opravy chyb i na základě podkladů, které krajský soud označuje za „archiválie“.

[26] Stěžovatelé dále uvádějí, že podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 1. 2012, č. j. 7 As 148/2011-95, je obnova katastru samostatný procesní postup správních orgánů a nápravy případných procesních pochybení v tomto postupu se nelze domáhat v soudním řízení směřujícím proti rozhodnutí správního orgánu vydaného v rámci zcela jiného správního řízení. Pokud by tedy stěžovatelé napadli obnovu, nikdy by nemohli dosáhnout opravy chyby, která vznikla ve správním řízení konaném v roce 1969 či 1988.

[27] Pokud součástí katastrálního operátu zůstanou chybné podklady (části), pak mají stěžovatelé právo opravy k těmto chybám zachováno i po obnově katastrálního operátu. Pouze nelze chyby v procesu obnovy řešit postupem odstranění chyb v katastrálním operátu, neboť pro takové chyby v procesu obnovy katastrálního operátu je jako *lex specialis* stanoven institut námitek proti obnově. Nelze připustit, aby se původní výsledky zeměměřických činností vyznačené v dosavadním souboru geodetických informací staly archiválií, když nejsou žádné nové výsledky zeměměřických činností, které by je nahradily, jak je tomu u obnovy přepracováním souboru geodetických informací v projednávaném případě.

[28] Katastrální úřad v rámci řízení v letech 2014 až 2018 provedl určitou opravu na podkladě měřického náčrtu z roku 1968. Z tohoto postupu katastrálního úřadu je zjevné, že měřický náčrt není archiválií, ale je používán katastrálním úřadem i po obnově jako jediný měřický podklad pro geometrické určení předmětných pozemků. Krajský soud dle názoru stěžovatelů tuto skutečnost zcela přehledl a nesprávně aplikoval § 46 odst. 2 katastrálního zákona (resp. § 17 odst. 2 starého katastrálního zákona) na projednávanou věc. Nesprávně uzavřel, že se dosavadní katastrální operát stává neplatným (jako celek) a nadále se používá obnovený katastrální operát, neboť součástí obnoveného katastrálního operátu jsou ty části původního katastrálního operátu, které nebyly (dle zvoleného druhu obnovy) nahrazeny novými podklady. Krajský soud zároveň zcela pomíjí, že jím citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu nelze aplikovat na projednávaný případ, a to zejména s ohledem na obsah nové katastrální vyhlášky a rozdíly v jednotlivých druzích obnov katastrálního operátu.

[29] Krajský soud v odůvodnění napadeného rozhodnutí vylučuje aplikaci rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 4. 2013, č. j. 7 As 131/2012-32, č. 2902/2013 Sb. NSS, neboť v dané věci bylo mezi účastníky řízení nesporné, kde má vést hranice mezi pozemky. Podle stěžovatelů je však z citovaného rozsudku naopak zřejmé, že spor mezi vlastníky v tomto řízení existoval. Dále stěžovatelé upozornili, že podle citovaného rozsudku stáří podkladů, s nimiž není zakreslení hranice v souladu, nehraje roli.

[30] Stěžovatelé dále rozporují závěr krajského soudu, že ani v případě, kdyby byla hranice v projednávané věci nesporná, nebylo by možno provést zápis do katastru nemovitostí podle měřického náčrtu z r. 1968, neboť ten je zmatečný nejméně v tom, že slučuje v jeden bod jednak roh stavby č. ev. X, jednak roh pozemku parc. č. st. X. Krajský soud však nezohlednil obsáhlou argumentaci stěžovatelů ani neprovedl jimi navržené důkazy, mj. znalecký posudek. Učinil tak na základě výše nastíněného nesprávného právního posouzení věci.

[31] Krajský soud podle stěžovatelů vyslovil právní názor, který se odlišuje jak od právního názoru stěžovatelů, tak od právního názoru prvostupňového orgánu a žalovaného. Krajský soud měl zrušit obě předcházející rozhodnutí a vrátit věc k novému projednání správnímu orgánu prvního stupně.

[32] Stěžovatelé proto navrhují, aby Nejvyšší správní soud zrušil jak napadený rozsudek, tak napadené rozhodnutí žalovaného a rozhodnutí prvostupňového orgánu a věc vrátil prvostupňovému orgánu.

IV. Shrnutí vyjádření žalovaného

[33] Žalovaný odkazuje na odůvodnění napadeného rozhodnutí, jakož i rozhodnutí prvostupňového orgánu a rozsudek krajského soudu. Na úvod upozorňuje, že v k. ú. Ostružná byla v roce 2000 provedena obnova katastrálního operátu přepracováním souboru geodetických informací podle § 13 odst. 1 písm. b) starého katastrálního zákona, spočívající v přepracování grafické (analogové) katastrální mapy do formy grafického počítačového souboru. Před vyhlášením platnosti nového katastrálního operátu byl obnovený katastrální operát vyložen k veřejnému nahlédnutí a vlastníci proti němu mohli ve lhůtě 15 dnů podávat námitky. Vyhlášením platnosti obnoveného katastrálního operátu se dosavadní katastrální operát stal neplatným a nadále se používá obnovený katastrální operát.

[34] Při obnově katastrálního operátu přepracováním v roce 2000 nebyla stanovena povinnost přebírat do obnoveného katastrálního operátu původní výsledky měření, a proto nemohl být zjištěn hrubý nesoulad mezi měřením dokumentovaným v roce 1968 a zobrazením hranice p. č. st. X v tehdejší analogové mapě evidence nemovitostí a následně katastru nemovitostí. Od roku 1834 až doposud se zobrazení hranice parcely p. č. st. X nezměnilo. K přepracování došlo metodou vektorizace rastrového souboru mapy pozemkového katastru bez zaměření identických bodů.

[35] I při obnově katastrálního operátu přepracováním v roce 2000 docházelo ke změnám, přičemž podle § 15 odst. 2 starého katastrálního zákona se při obnově vypočtou a do katastru zavedou výměry parcel vypočtené ze souřadnic grafického počítačového souboru. Nový katastrální operát obnovený přepracováním se tak od roku 2000 stal technickým podkladem pro následné sepisování listin o majetkoprávních převodech, typicky při vkladu. Na zápisy provedené do katastru nemovitostí v řízení typu vklad se po 1. 1. 2014 vztahuje princip materiální publicity. Je tedy nebytné odmítnout názor stěžovatelů, že katastrální operát obnovený přepracováním je spíše prozatímním řešením.

[36] V letech 2015 až 2017 byl proveden převod do té doby existující katastrální mapy digitalizované v souřadnicovém systému stabilního katastru do souřadnicového systému JTSK. Na rozdíl od obnovy v roce 2000 se při změně souřadnicového systému pro zobrazení hranic parcel a obvodů budov využívaly původní výsledky zeměměřických činností; především geometrické plány. Katastrální úřad při změně souřadnicového systému využil měření z roku 1968 a vyhotovil neměřický záznam. Zobrazení hranice parcely p. č. st. X se od roku 1834 nezměnilo a v měřické dokumentaci se nenachází žádný původní výsledek zeměměřické činnosti, na základě kterého by bylo možné uvést do souladu zobrazení hranic parcely p. č. st. 20 a skutečnou polohou budovy č. ev. X. Za tohoto stavu nemůže být takový rozpor řešen v řízení o opravě chyby postupem dle § 36 odst. 1 katastrálního zákona.

[37] Žalovaný dále uvádí, že vlastníci dotčených nemovitostí se na průběhu vlastnických hranic v terénu neshodli, a v pozadí je tak faktický spor o skutečném průběhu vzájemných vlastnických hranic mezi jejich pozemky v terénu. O takovém sporu může rozhodnout pouze civilní soud. Žalovaný cituje rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 6.

2014, č. j. 9 As 121/2013 - 33, podle něhož platí, že je-li namítána existence chyby, která je nejasná nebo sporná, může být ochrana poskytnuta především civilními soudy. Spor o vlastnické právo nemá pravomoc řešit žalovaný správní orgán, a už vůbec ne v řízení o opravě chyby v katastrálním operátu.

[38] Žalovaný na závěr uvádí, že je povinností vlastníků nést náklady na označení hranic a že vedení a správa katastru nemovitostí jsou v zásadě založeny na principu, že ohlašovat katastrálnímu úřadu nové nebo změněné údaje mají vlastníci. K požadavku na vyhotovení znaleckého posudku připomíná, že katastrální úřad i žalovaný disponují potřebnými znalostmi.

[39] Žalovaný navrhuje, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

[40] Stěžovatelé na vyjádření žalovaného reagují v replice a podrobně v ní odkazují na svou dřívější argumentaci.

V. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[41] Nejvyšší správní soud se kasační stížností zabýval nejprve z hlediska splnění formálních náležitostí. Konstatoval, že stěžovatelé jsou osobami oprávněnými k podání kasační stížnosti, kasační stížnost byla podána včas a stěžovatelé jsou zastoupeni advokátem.

[42] Nejvyšší správní soud poté posoudil důvodnost kasační stížnosti a zkoumal přitom, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

[43] Kasační stížnost je důvodná.

[44] Podle § 36 odst. 1 katastrálního zákona katastrální úřad *na písemný návrh vlastníka nebo jiného oprávněného nebo i bez návrhu opraví chybné údaje katastru, které vznikly a) zřejmým omylem při vedení a obnově katastru, b) nepřesností při podrobném měření, zobrazení předmětu měření v katastrální mapě a při výpočtu výměr parcel, pokud byly překročeny mezní odchylky stanovené prováděcím právním předpisem.*

[45] Podle § 44 odst. 2 katastrální vyhlášky *chybné údaje katastru, které vznikly zřejmým omylem při vedení a obnově katastru, a to geometrické a polohové určení, (...) katastrální úřad opraví na základě původního výsledku zeměměřické činnosti nebo listiny, která byla podkladem pro zápis tohoto údaje do katastru, a v případě chyby vzniklé zřejmým omylem při obnově katastrálního operátu i na základě výsledků zjišťování hranic.*

[46] Řízení o opravě chyb v katastrálním operátu *„slouží k uvedení údajů v katastru do souladu s listinami založenými ve sbírce listin. Mění se jím evidované údaje, aniž by se tak mohlo založit či pozbyt vlastnické či jiné právo k nemovitosti (...) Opravou má být pouze dosaženo souladu mezi evidovanými a skutečnými údaji, a to bez ohledu na to, zda původní zápis byl podložen rozhodnutím o vkladu, či se jednalo o záznam údajů o právních vztazích plynoucích z rozhodnutí jiných orgánů nebo z listin právní vztahy osvědčujících.“* (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 8. 2006, č. j. 2 As 58/2005 - 125, č. 986/2006 Sb.

NSS). V rozsudku ze dne 25. 2. 2011, č. j. 5 As 88/2009 – 75, Nejvyšší správní soud doplnil, že „*opravou chyby dochází pouze k dodatečnému nahrazení údaje chybně evidovaného v katastrálním operátu údajem z hlediska právní úpravy katastru nemovitostí správným, tedy takovým údajem, který je v souladu s listinami založeným ve sbírce listin. To ještě nevylučuje, že skutečným vlastníkem dané nemovitosti či nositelem jiného zapisovaného práva k nemovitosti je někdo jiný, než komu zápis v katastru svědčí.*“ (důraz dodán).

[47] K významu pojmu ‚zřejmý omyl‘ se Nejvyšší správní soud vyjádřil v rozsudku ze dne 17. 1. 2008, č. j. 1 As 40/2007 – 103: „*Obecně sem lze zařadit jak omyl týkající se skutkových okolností (error facti – zejména případy chyb v psaní a počítání, jako zápis jiných údajů, zápis údajů neobsažených v podkladové listině či např. i opomenutí zapsat údaj v podkladové listině obsažený), tak omyl právní (error iuris – např. zápis právního vztahu, který právní řád nezná, či zápis skutečnosti na základě listiny, která nesplňuje požadavky stanovené katastrálním zákonem). Tento omyl bude přitom pravidelně způsoben činností pracovníka katastru. Omyl je totiž charakteristický vždy tím, že je v něm obsažen lidský činitel.*“ V rozsudku ze dne 26. 4. 2010, č. j. 8 As 12/2009 – 83, Nejvyšší správní soud doplnil, že „*z uvedeného plyne, že podle dosavadní judikatury je ‚zřejmý omyl‘ způsoben činností pracovníka katastru, a že jedním z případů, kdy se jedná o zřejmý právní omyl, je zápis skutečnosti na základě listiny, která nesplňuje požadavky stanovené katastrálním zákonem.*“ Podle již citovaného rozsudku ze dne 25. 2. 2011, č. j. 5 As 88/2009 – 75, „*omylem pak jistě bude i zápis skutečnosti do evidence nemovitostí bez doložení zákonem požadované podkladové listiny.*“

[48] Krajský soud uvedl, že Nejvyšší správní soud ‚dlouhodobě, stabilně a neměnně‘ judikuje, že oprava chyby v katastrálním operátu připadá v úvahu jen u katastrálního operátu aktuálního (používaného); v řízení nelze opravovat chyby dřívějšího (dnes již archivního) operátu. Odkázal přitom na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 6. 2008, č. j. 1 As 46/2008-134, ze dne 26. 1. 2012, č. j. 7 As 148/2011-95, a ze dne 30. 6. 2014 č. j. 4 As 16/2014-65, Sb. NSS 3105/2014.

[49] Z odkazovaných rozsudků však tento obecný závěr neplyne. *Ratio decidendi* rozsudku ze dne 26. 1. 2012, č. j. 7 As 148/2011-95, na projednávaný případ nelze aplikovat. Stěžovatelka v dané věci namítala zřejmý omyl, ke kterému mělo dojít právě při obnově katastrálního operátu, a to za účinnosti staré katastrální vyhlášky, která dle svého § 52 odst. 3 k opravě vyžadovala písemné prohlášení vlastníků, že hranice nebyla jimi měněna, není sporná ani nebyla zpochybněna, nejde-li o chybu zřejmou z původního výsledku zeměměřické činnosti nebo o opravu na podkladě opravy listiny. Nejvyšší správní soud v dané situaci dovodil toliko nutnost doložení předmětného prohlášení vlastníků.

[50] Stejně tak je třeba se vymezit vůči interpretaci závěrů učiněných v citovaném rozsudku ze dne 30. 6. 2014, č. j. 4 As 16/2014-65, Sb. NSS 3105/2014. V této věci podle Nejvyššího správního soudu odpadl v důsledku obnovy katastrálního operátu novým mapováním předmět soudního řízení, neboť napadená rozhodnutí o opravě chyb v katastrálním operátu (podle § 8 starého katastrálního zákona) již po obnově katastrálního operátu novým mapováním nemohla zasáhnout právní sféru žalobců. V nyní projednávané věci je mezi stranami nesporné, že k obnově katastrálního operátu došlo přepracováním

souboru geodetických informací podle § 13 odst. 1 písm. b) starého katastrálního zákona, tedy způsobem, který spočívá v přepracování grafické (analogové) katastrální mapy do formy grafického počítačového souboru (metodou vektorizace rastrového souboru mapy pozemkového katastru bez zaměření identických bodů), tj. bez nového mapování. Jádrem citovaného rozsudku je právní závěr, podle něhož pokud katastrální úřad přistoupí k obnově katastrálního operátu *novým mapováním*, jeho dřívější rozhodnutí o opravě chyby v nahrazeném katastrálním operátu již nadále nezasahuje právní sféru adresáta, který byl tímto rozhodnutím původně dotčen. Nové mapování se týkalo i rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 6. 2008, č. j. 1 As 46/2008 - 134.

[51] Naopak je třeba zdůraznit závěry citovaného rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 4. 2013, č. j. 7 As 131/2012 - 32, č. 2902/213 Sb. NSS, v němž se soud zabýval rozporem nákresu parcely v katastrální mapě s geometrickým plánem z roku 1933: „*Opravou má být pouze dosaženo souladu mezi evidovanými a skutečnými údaji. Katastrální úřad tak posuzuje toliko soulad zakreslení hranice v katastrální mapě s podklady, které má k dispozici, a za stav katastru a v něm uvedené údaje odpovídá. Stáří podkladů, s nimiž není zakreslení hranice v souladu, přitom nehraje roli. Je možné, že plynutím času dojde ke změně obsahu vlastnických práv, například vydržením, zvláště jsou-li podklady datovány desítky let nazpět, tak jako v posuzované věci. Není ani vyloučeno, aby došlo ke změně hranic mezi pozemky, aniž by o tom měl katastrální úřad k dispozici příslušný podklad, ať již zaviněním vlastníků pozemků nebo zaviněním svým. Tehdy je třeba vlastníky sousedních pozemků odkázat k soukromoprávním institutům, především k určovací žalobě, případně k institutu náhrady škody, byla-li jim škoda činností katastrálního úřadu způsobena. (...) Správnost původního zákresu vlastnické hranice mezi předmětnými pozemky geometrického plánu z roku 1933 je v posuzované věci nesporná. Chyba údajů katastru je tak zřejmá z původního výsledku zeměměřické činnosti a zároveň se jedná o chybu vzniklou zřejmým omylem při vedení a obnově katastru. Právní závěr krajského soudu, že byly v dané věci splněny podmínky pro opravu chybných údajů katastru, je proto správný.*“ Jak navíc správně upozornili stěžovatelé, krajský soud vycházel z chybného předpokladu, že v citované věci neexistoval spor o hranici mezi vlastníky pozemků, a proto ji odlišil od projednávané věci. Tehdejší stěžovatel (Zeměměřický a katastrální inspektorát v Opavě) však ve skutečnosti argumentoval mj. nesouhlasem vlastníka dotčeného pozemku s opravou zobrazení vlastnické hranice, načež Nejvyšší správní soud odpověděl: „*Nelze tak přisvědčit námitce stěžovatele, že nebylo možné provést opravu chybných údajů katastru za situace, kdy byl průběh hranice mezi vlastníky sousedních pozemků sporný, neboť postačuje, pokud z původního výsledku zeměměřické činnosti je chyba zřejmá nebo pokud se jedná o opravu na podkladě opravy listiny.*“

[52] Z výše citované judikatury proto nelze dovozovat, že obnova katastrálního operátu přepracováním souboru geodetických informací podle § 13 odst. 1 písm. b) starého katastrálního zákona vede k zániku práva na opravu chyb operátu vzniklých před jeho obnovou.

[53] K obnově katastrálního operátu může dojít třemi způsoby: a) novým mapováním, b) přepracováním souboru geodetických informací, a c) na podkladě výsledků pozemkových úprav. V usnesení zvláštního senátu ze dne 15. 6. 2005, č. j. Konf 90/2004 - 12, č. 695/2005 Sb. NSS, se uvádí, že „*cílem obnovy katastrálního operátu je jeho aktualizace*

bud' po stránce obsahové (je-li skutečný průběh hranic v terénu jiný, než jak je zapsán ve stávajícím katastrálním operátu – ať už následkem technické nedokonalosti původní evidence, faktického vývoje či v důsledku provedených pozemkových úprav), nebo po stránce formální (převedením katastrální mapy z grafické formy do formy grafického počítačového souboru). Již z tohoto stručného popisu je zřejmé, že obnova katastrálního operátu je souborem úkonů evidenčního a technického rázu a že nesměřuje ke změně právních vztahů.“

[54] Jak Nejvyšší správní soud konstatoval v rozsudku ze dne 18. 9. 2020, č. j. 5 As 217/2019 - 62, cílem obnovy katastrálního operátu přepracováním je aktualizace katastrálního operátu po stránce formální. Při tomto způsobu provádění obnovy neprobíhá zjišťování průběhu hranic, ani měření jejich skutečného stavu v terénu. Katastrální úřad vychází z údajů, které má doposud k dispozici, přičemž při obnově nedochází ke změně právních vztahů.

[55] Nejvyšší správní soud v souladu se svými rozsudky ze dne 12. 12. 2017, č. j. 4 As 194/2017 - 46, a ze dne 20. 6. 2019, č. j. 5 As 124/2018 - 48, odmítá argumentaci, že při opravě chyb v katastrálním operátu nelze vycházet z předchozího katastrálního operátu (před obnovou), neboť předchozí katastrální operát se po obnově stal neplatným. „Výklad předestřený stěžovatelem by logicky vylučoval, aby chyby vzniklé zřejmým omylem při obnově katastrálního operátu byly opraveny podle původního výsledku zeměměřické činnosti, jelikož tímto výsledkem by se stával chybný výsledek obnovy katastrálního operátu.“ (viz rozsudek ze dne 12. 12. 2017, č. j. 4 As 194/2017 - 46, bod [27]; v tomto případě byl podkladem pro opravu chyby vzniklé při obnově geometrický plán z roku 1975 jako původní výsledek zeměměřické činnosti).

[56] Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že obnova katastrálního operátu přepracováním souboru geodetických informací nevylučuje možnost domáhat se opravy aktuální chyby v katastrálním operátu podle § 36 katastrálního zákona, pokud chybné údaje katastru vznikly zřejmým omylem při vedení katastru před předmětnou obnovou.

[57] Závěr krajského soudu je proto nesprávný. Krajský soud se z důvodu nesprávného právního posouzení výše řešené otázky nevypořádal s rozsáhlou žalobní argumentací. K meritu věci se vyjádřil toliko okrajově, aniž by zohlednil argumenty stěžovatelů a vypořádal se s navrženými důkazy. Nejvyššímu správnímu soudu proto nezbyvá než napadený rozsudek krajského soudu zrušit pro nepřezkoumatelnost spočívající v nedostatku důvodů rozhodnutí.

VI. Závěr a náklady řízení

[58] Z uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost je důvodná, a proto podle § 110 odst. 1 věty první, s. ř. s. napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[59] Podle § 110 odst. 4 s. ř. s. zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, krajský soud je vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušujícím rozhodnutí. V dalším řízení proto krajský soud zohlední výše uvedenou argumentaci Nejvyššího správního soudu, posoudí potřebnost provedení navržených důkazů a samotnou důvodnost žaloby znovu. Odpoví tedy na

otázku, zda v důsledku zřejmého omylu při vedení a obnově katastru vznikly chybné údaje, které lze podle § 36 katastrálního zákona opravit v katastrálním operátu.

[60] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne podle § 110 odst. 3 s. ř. s. v novém rozhodnutí ve věci krajský soud.

P o u ě n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. ledna 2022

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu